

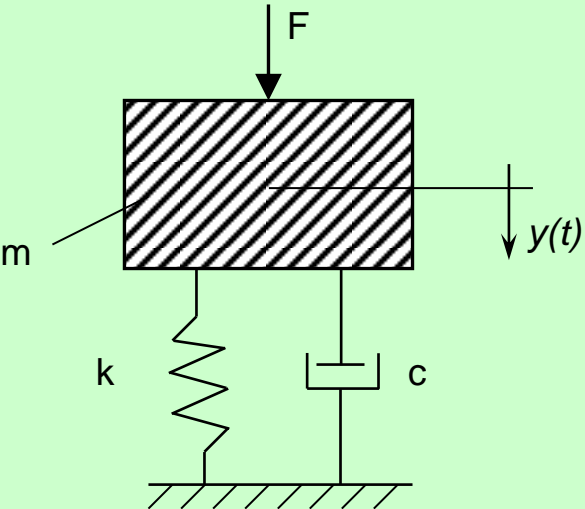
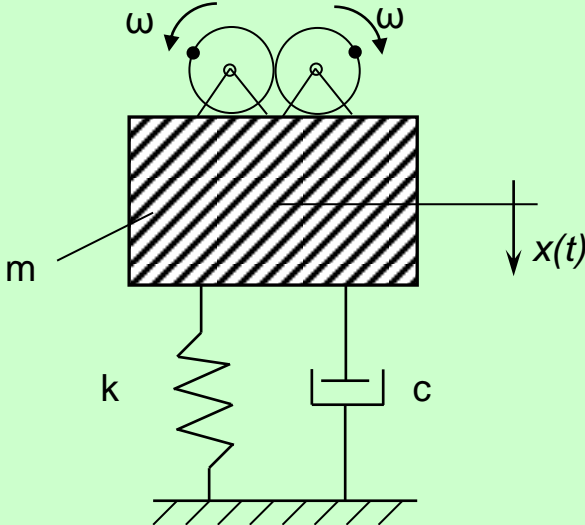
Conceptul de incertitudine a rezonanței funcționale la sistemele dinamice cu acționare controlată

Prof.dr.ing. Polidor BRATU

Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați, Facultatea de Inginerie din Brăila, Calea
Calarasilor nr. 29, 810017 Brăila, România, icecon@icecon.ro

Se prezinta modelul sistemelor dinamice cu functiune in rezonanta a caror instabilitate fizica verifica principiul de incertitudine a lui Heisenberg din mecanica cuantica.

Mentinerea in rezonanta a functionarii sistemelor se poate realiza in mod controlat prin reglaje dar numai cu acceptarea unor criterii de „sacrificiu”.

	Specificatie	Sistem dinamic excitat cu forță perturbatoare	Sistem dinamic excitat cu sistem inerțial rotativ
1	Modelul dinamic	 <p style="text-align: center;">$F(t) = F_0 \sin \omega t, \quad F_0 = \text{const}$</p>	 <p style="text-align: center;">$F(t) = m_0 r \omega^2 \sin \omega t$</p>
2	Sistem liniar vâscoelastic	<p>m – masa; k – rigiditatea echivalentă; c – vâscozitatea echivalentă</p>	
3	Excitația unidirecțională	<p>- dinamică, cu forță aplicată din exterior; $F(t) = F_0 \sin \omega t, \quad F_0 = \text{const}$</p>	<p>- dinamică de tip inerțial; $F(t) = 2 \frac{m_0}{2} r \omega^2 \sin \omega t$ $2 \frac{m_0}{2} r$ - momentul static al sistemului de dezech.</p>
4	Degradarea legăturii vâscoelastice	<ul style="list-style-type: none"> • Modificarea vâscozității echivalente $c(t, \omega) \neq \text{const.}$ • Modificarea rigidității echivalente $k(t, \omega) \neq \text{const.}$ • Modificarea simultană a vâscozității și rigidității $\{c(t, \omega); k(t, \omega)\} \neq \text{const.}$ 	

		Sistem dinamic excitat cu forță perturbatoare	Sistem dinamic excitat cu sistem inerțial rotativ
5	Răspunsul dinamic staționar în regim funcțional	$Y = A_1 \sin(\omega t - \varphi_1)$	$X = A_2 \sin(\omega t - \varphi_2)$
		$A_1 = H \frac{F_0}{k}$	$A_2 = \frac{m_0 r}{m} \Omega^2 H(\Omega, \zeta)$
		$H(\Omega, \zeta) = \frac{1}{\sqrt{(1 - \Omega^2)^2 + (2\zeta\Omega)^2}}$	$L(\Omega, \zeta) = \Omega^2 H(\Omega, \zeta)$
		$\frac{F_0}{k} = \Delta_0$ - deformația statică echivalentă	$\frac{m_0 r}{m} = A_\infty^{stab}$ - amplitudinea postrezonanță, $\omega \rightarrow \infty$

6 Variații parametrice în regim forțat

Sistem dinamic excitat cu forță perturbatoare

Sistem dinamic excitat cu sistem inerțial rotativ

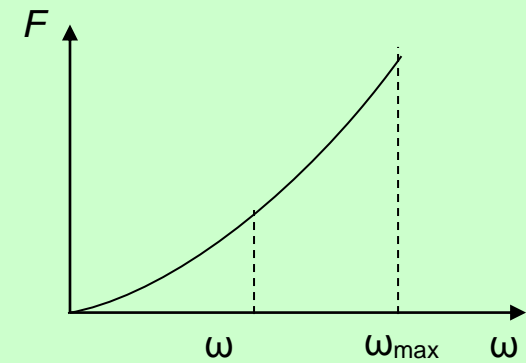
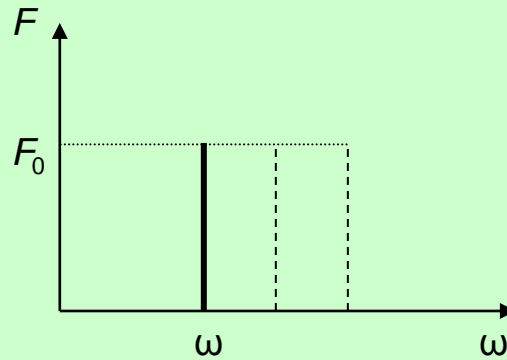
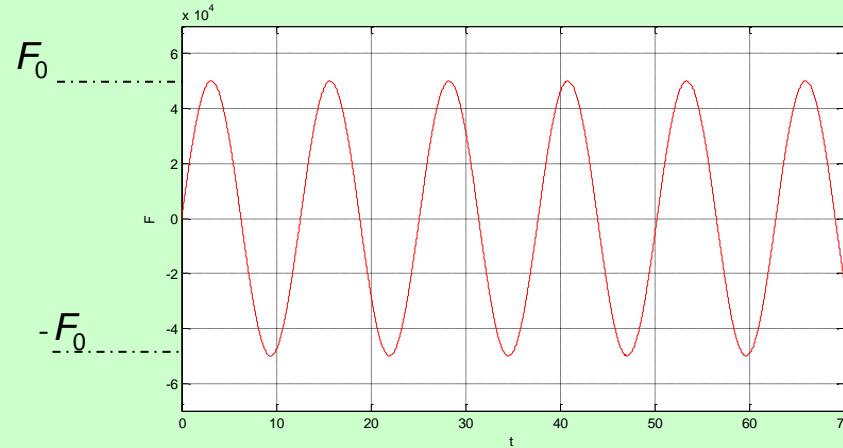
6.1. Excitații

$$F(t) = F_0 \sin \omega t$$

$$F_0 = \text{const}$$

$$F(t) = m_0 r \omega^2 \sin \omega t$$

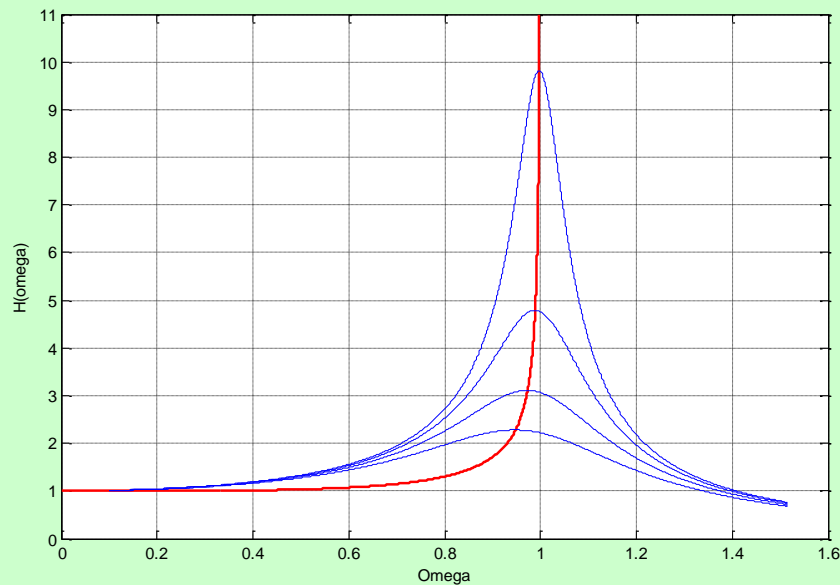
$$F_0 = m_0 r \omega^2$$

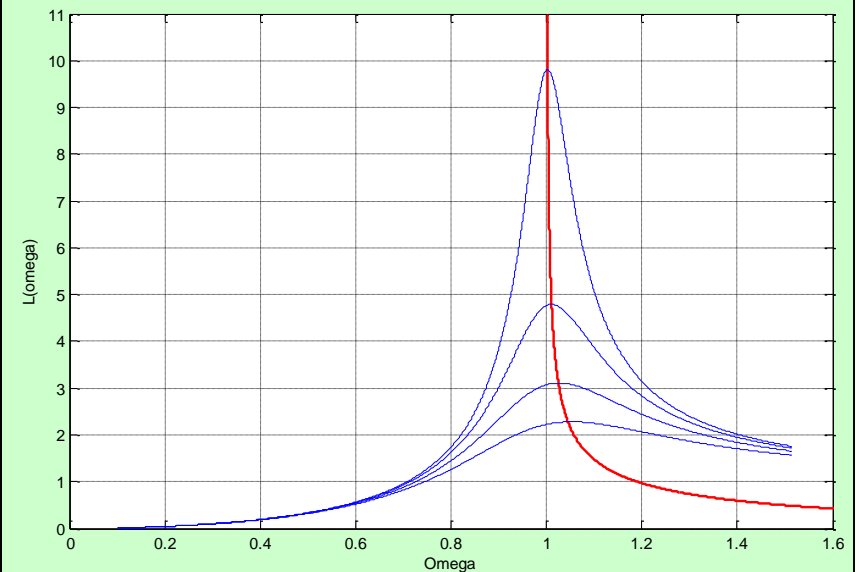
6.2. Funcții dinamice

6.3. Familia de curbe $H = H(\Omega)$ și $L = L(\Omega)$ cu parametrul $\zeta = 0,051 \dots 0,225$

$$H(\Omega, \zeta) = \frac{1}{\sqrt{(1 - \Omega^2)^2 + (2\zeta\Omega)^2}}$$

$$L(\Omega, \zeta) = \Omega^2 H(\Omega, \zeta)$$

$\Omega = \frac{\omega}{\omega_n}$ - pulsația relativă de excitație;

$\omega_0 = \sqrt{\frac{k}{m}}$ - pulsația proprie în absența amortizării;

$\omega_n = \omega_0 \sqrt{1 - 2\zeta^2}$ - pulsația proprie naturală în prezența amortizării;

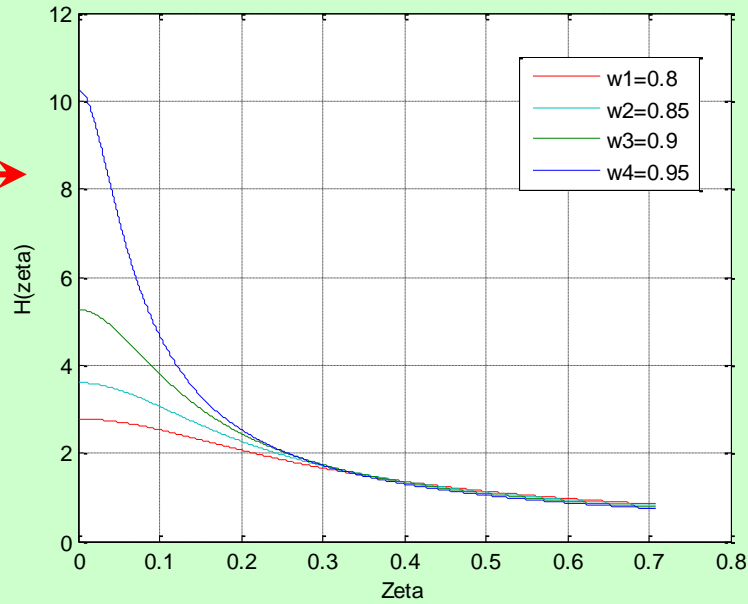
$\zeta = \frac{c}{c_{cr}} = \frac{c}{2\sqrt{km}}$ - fracțiunea din amortizarea critică pentru sisteme vâscoelastice liniare;

$\Omega_0 = \frac{\omega}{\omega_0} = 1$ - rezonanța sistemului fără amortizare;

$\Omega_{rez} = \frac{\omega}{\omega_n} = 1$ - rezonanța sistemului cu amortizare;

6.4. Familia de curbe $H = H(\zeta)$ cu parametrul $\Omega_1 = 0,8 \dots 0,95$

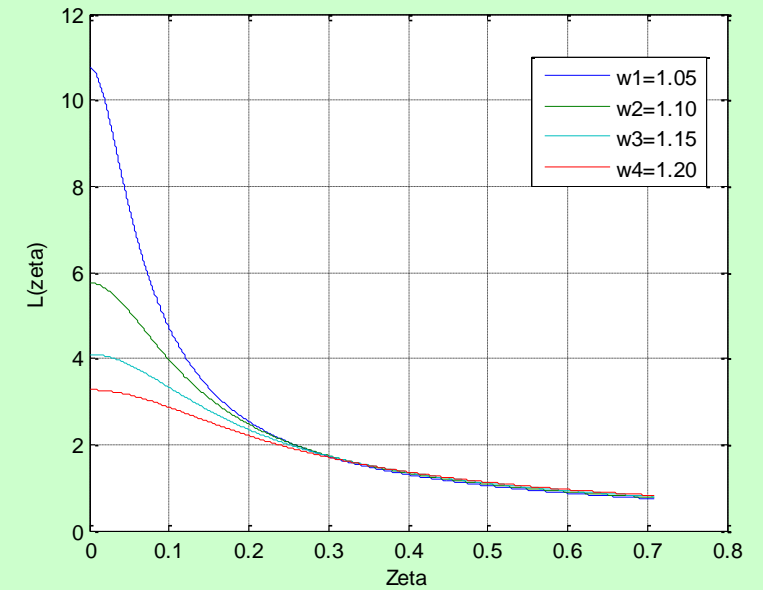
$$H(\Omega, \zeta) = \frac{1}{\sqrt{(1-\Omega^2)^2 + (2\zeta\Omega)^2}}$$

6.5. Familia de curbe $L = L(\zeta)$ cu parametrul

$\Omega_2 = 1,05; 1,10;$
 $1,15; 1,20$

$$L(\Omega, \zeta) = \Omega^2 H(\Omega, \zeta)$$

7 Răspunsul în rezonanță

7.1. Starea de rezonanță

$$\Omega_1 = \Omega = \Omega_{1rez}$$
$$H(\Omega, \zeta) = H_{max}^{rez}(\Omega_{1rez})$$

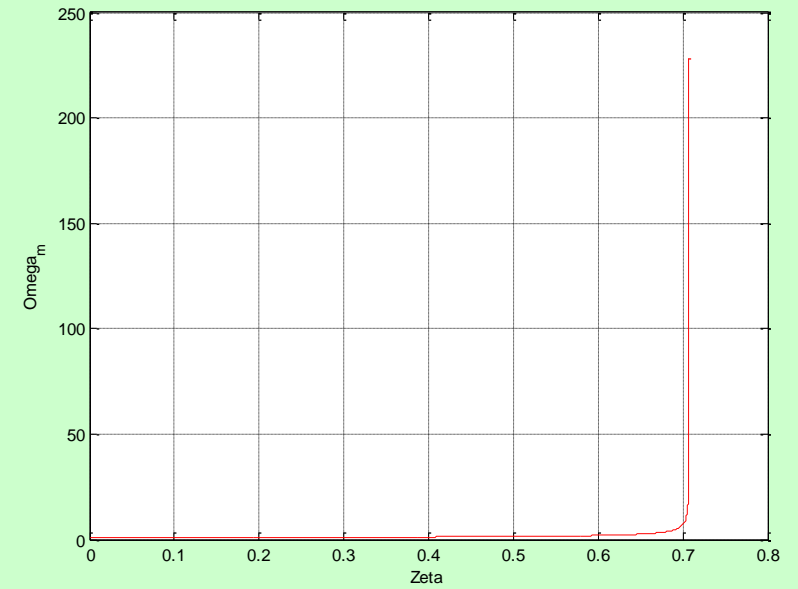
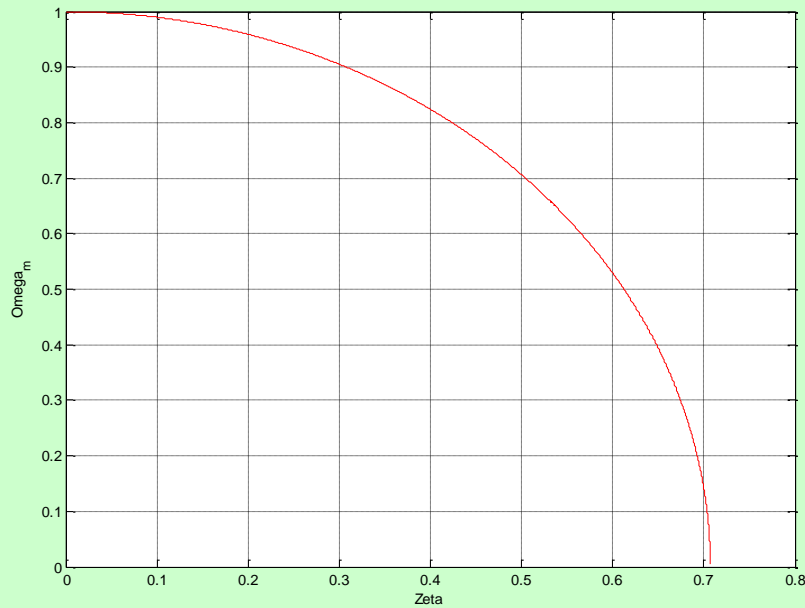
$$\Omega_2 = \Omega = \Omega_{2rez}$$
$$L(\Omega, \zeta) = L_{max}^{rez}(\Omega_{2rez})$$

7.2. Condiția de concordanță

$$\Omega = \Omega_{1rez} = \sqrt{1 - 2\zeta^2}$$

$$\Omega = \Omega_{2rez} = \frac{1}{\sqrt{1 - 2\zeta^2}}$$

7.3. Curba de variație

7.4. Răspunsul maxim la rezonanță

a) În raport de ζ

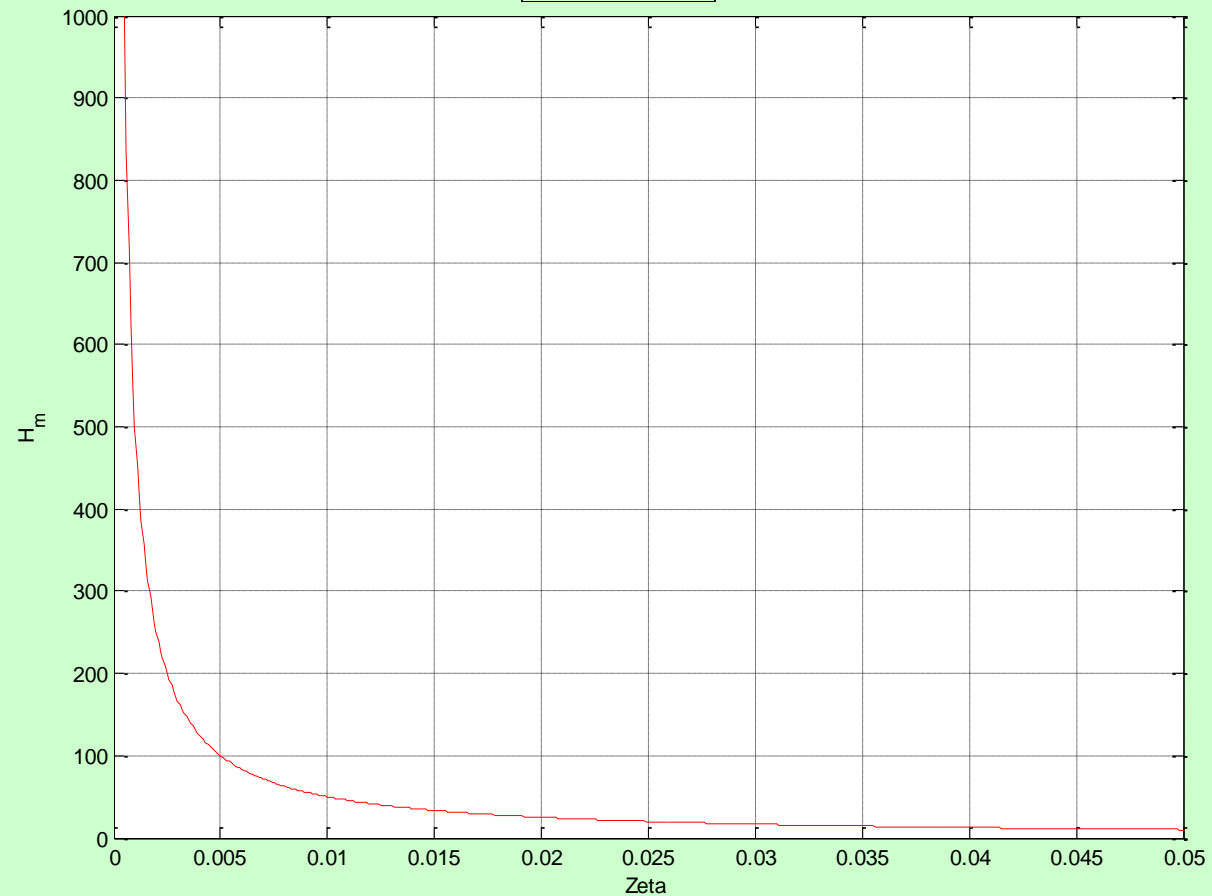
- Relații analitice

$$H_{\max}^{\text{rez}} = f(\zeta) = \frac{1}{2\zeta\sqrt{1-\zeta^2}}$$

$$L_{\max}^{\text{rez}} = f(\zeta) = \frac{1}{2\zeta\sqrt{1-\zeta^2}}$$

- Curbe de variație

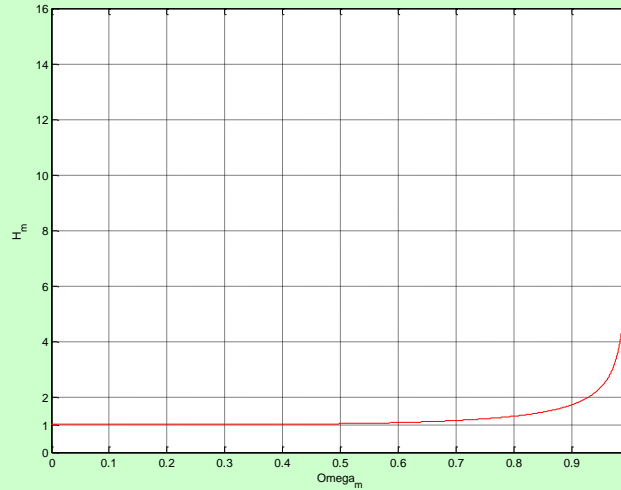
$$H_{\max}^{\text{rez}} \equiv L_{\max}^{\text{rez}}$$

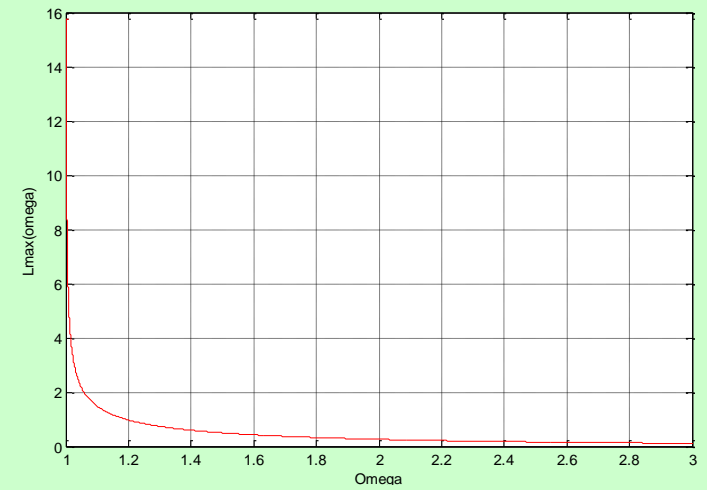
b) În raport de Ω

- Relații analitice
- Curbe de variație

$$H_{\max}^{rez} = \frac{1}{\sqrt{1 - \Omega^4}}$$

$$L_{\max}^{rez} = \frac{\Omega^2}{\sqrt{\Omega^4 - 1}}$$

8 Energie disipată

$$W_d = 2\pi \left(\frac{F_0}{k} \right)^2 k \zeta \Omega H^2(\zeta, \Omega)$$

$$W_d = 2\pi \left(\frac{m_0 r}{m} \right)^2 k \zeta \Omega L^2(\zeta, \Omega)$$

8.1. Evaluare în regim dinamic (relații analitice)

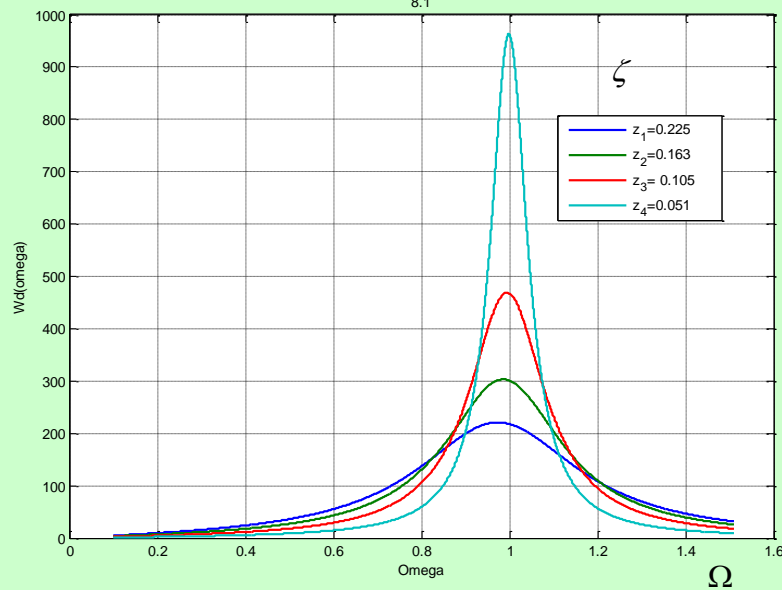
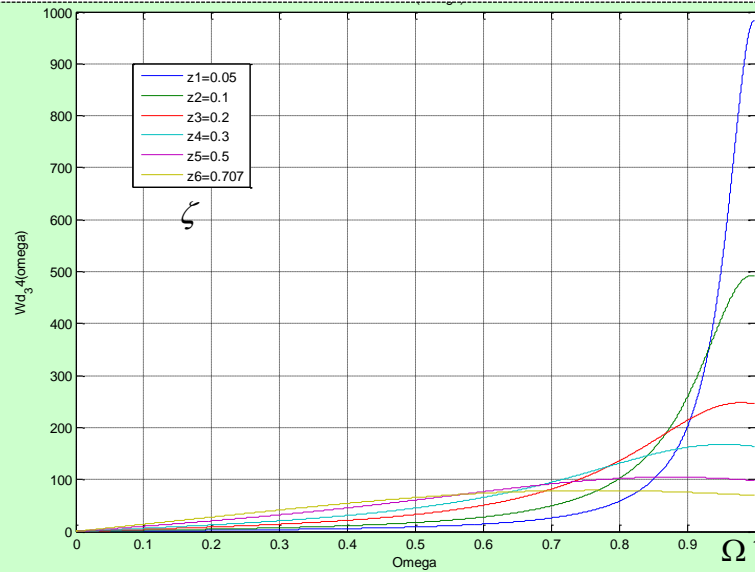
$$\frac{F_0}{k} = \Delta_0 \Rightarrow \boxed{W_d = 2\pi \Delta_0^2 k \zeta \Omega H^2(\zeta, \Omega)}$$

$$\frac{m_0 r}{m} = A_{\infty}^{stab} \Rightarrow \boxed{W_d = 2\pi \left(\frac{m_0 r}{m} \right)^2 k \zeta \Omega L^2(\zeta, \Omega)}$$

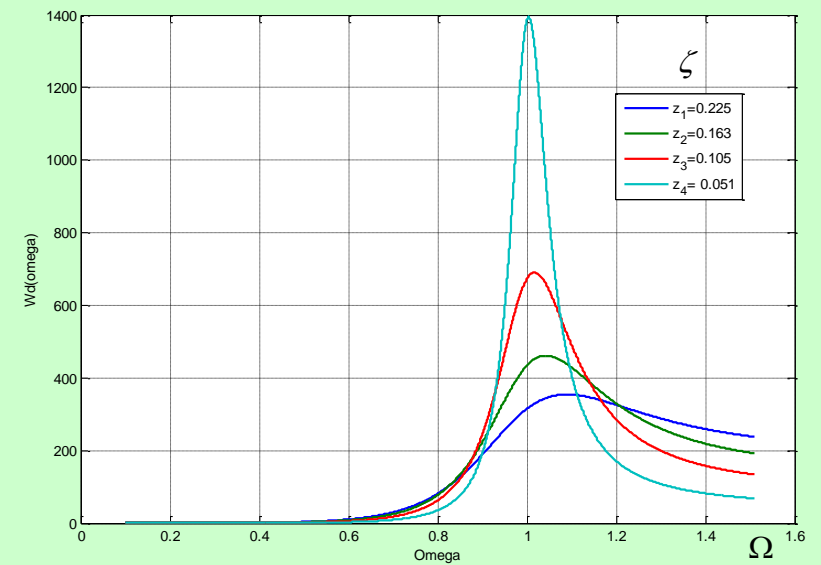
8.2. Familii de curbe

a) Curbe de variație în funcție de Ω , cu parametru ζ .

$$W_d = W_d(\Omega)$$

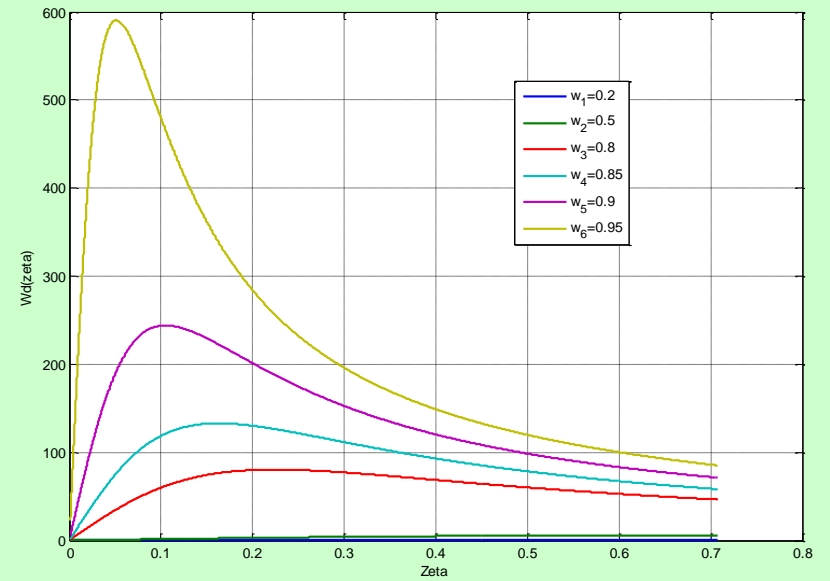
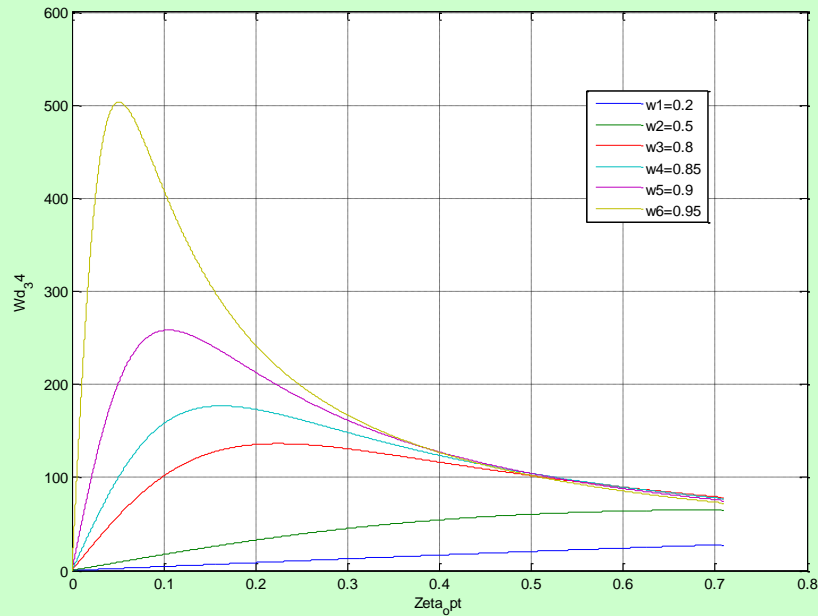

$r=0.5 \text{ m}; m_0=3 \text{ Kg};$
 $F_0=50000 \text{ N}$
 $k=80000000 \text{ N/m}$
 $m=2000 \text{ Kg}$

b) Curbe de variație în funcție de ζ , cu parametru Ω .

$$W_d = W_d(\zeta)$$

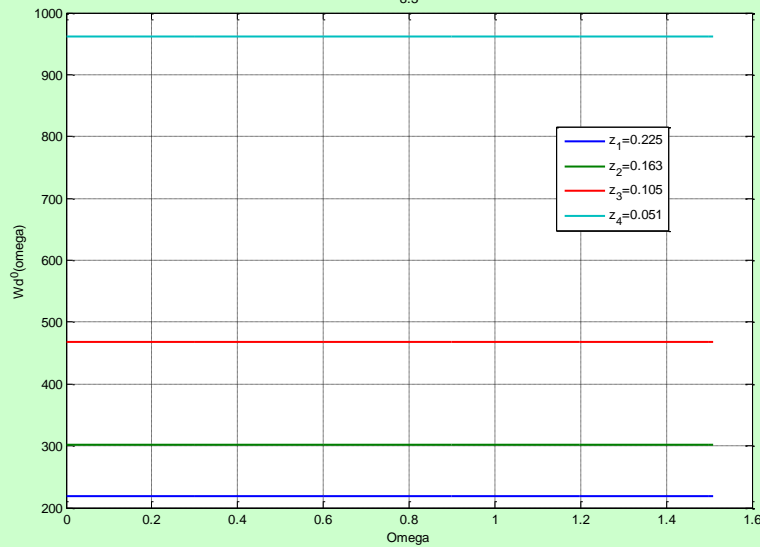

8.3. Evaluarea în regim de rezonanță

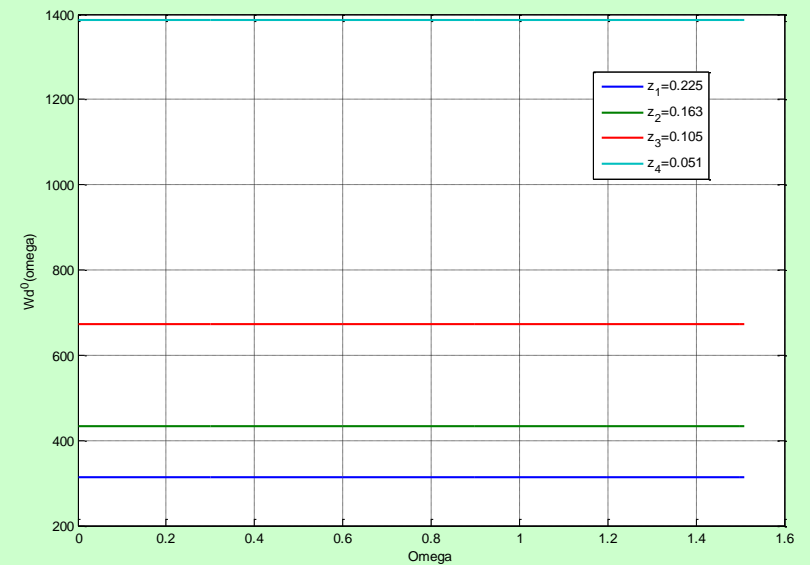
- pentru $\Omega_0 = 1$

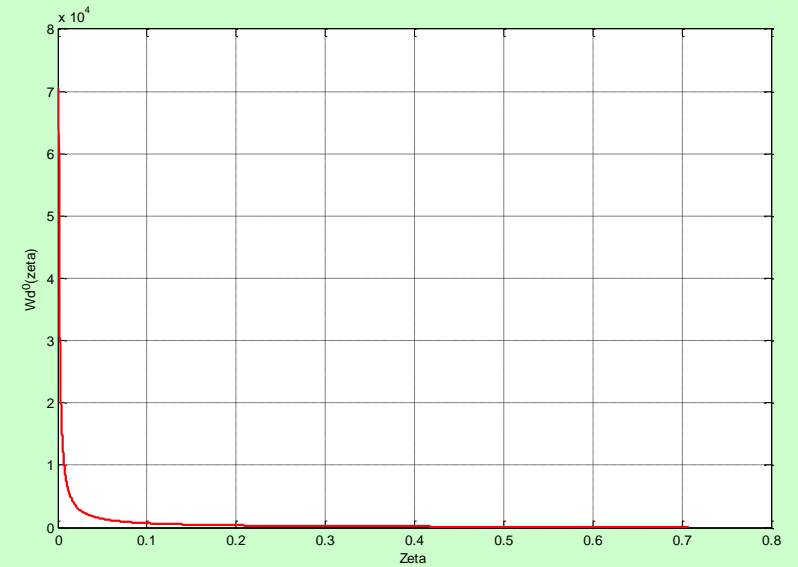
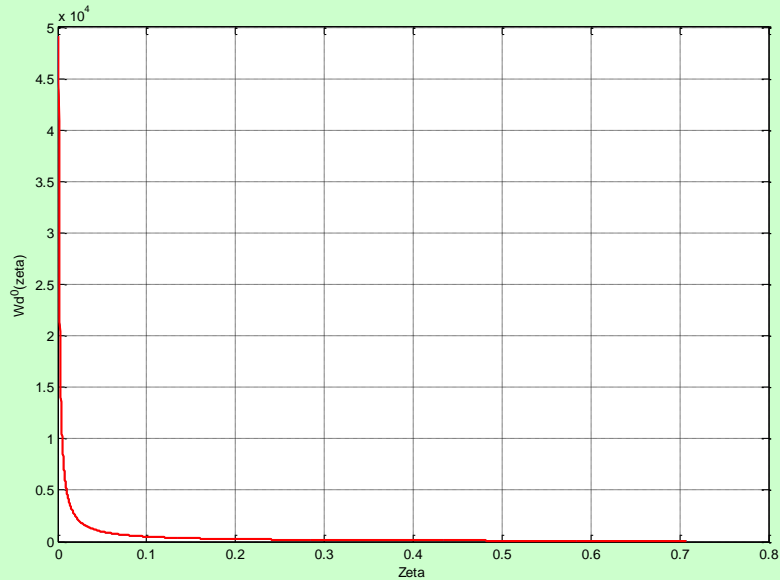
$$W_d^0 = \pi \Delta_0^2 \frac{k}{2\zeta}$$

8.3

$$W_d^0 = \pi A_\infty^2 \frac{k}{2\zeta}$$

9 Lărgimea benzii la rezonanță

9.1.

$$\Delta\omega = \frac{1}{\tau} \Rightarrow \Delta\omega \cdot \Delta\tau = 1 \text{ - incertitudinea funcțională la rezonanță}$$

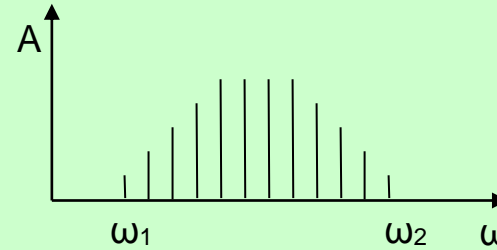
$$\tau = \frac{m}{c} = \frac{c}{k} \rightarrow \Delta\tau = \frac{m}{\Delta c} = \frac{\Delta c}{m}$$

9.2.

$$\Delta\tau \rightarrow 0 \Rightarrow \Delta c \rightarrow \infty \text{ variația lui } c \Rightarrow \Delta\omega = \frac{\Delta c}{m} \rightarrow \infty$$

$$\Delta c = nc_1, \quad n > 1.$$

9.3. Spectru larg pentru oscilatori multipli

$$W_d(\Delta\omega) \gg W_d^{\max}$$

- pentru Ω_{rez}

$$\Omega_1^{rez} = \sqrt{1 - 2\zeta^2}$$

$$W_d^{rez} = W_{1d}(\zeta, \Omega_1^{rez})$$

$$W_d^{rez} = 2\pi\Delta_0^2 k\zeta\Omega_1^{rez} H^2(\zeta, \Omega_1^{rez})$$

$$\Omega_2^{rez} = \frac{1}{\sqrt{1 - 2\zeta^2}}$$

$$W_d^{rez} = W_{2d}(\zeta, \Omega_2^{rez})$$

$$W_d^{rez} = 2\pi A_0^2 k\zeta\Omega_2^{rez} L^2(\zeta, \Omega_2^{rez})$$

- pentru $\Omega_{opt}^* \Rightarrow W_d^{\max}$

$$\zeta_{1opt} = \frac{1 - \Omega^2}{2\Omega}$$

$$\zeta_{1opt} = -\zeta + \sqrt{1 + \zeta^2}$$

$$W_{d1}^{\max} = W_{d1}^{\max}(\zeta, \Omega_{1opt})$$

$$\zeta_{2opt} = \frac{\Omega^2 - 1}{2\Omega}$$

$$\zeta_{2opt} = +\zeta + \sqrt{\zeta^2 + 1}$$

$$W_{d2}^{\max} = W_{d2}^{\max}(\zeta, \Omega_{2opt})$$

$$W_d^{total}(\Delta\omega) = \sum_{j=1}^n \pi c_n \omega_j A_j^2 = \pi c_n \sum_{j=1}^n \omega_j A_j^2$$

$$W_d(\Delta\omega) \gg W_d(\omega_0)$$

9.4.

$\Delta\tau \rightarrow \infty \rightarrow \Delta c \rightarrow 0$ - fără amortizare

$\Delta\omega \rightarrow 0 \rightarrow \omega = \omega_0$ - oscilator ideal și unic

$$W_d = mc\omega_0^2 A_{rez}^2$$

10 **Integrarea**

$$P(\Omega) = \frac{F_0}{k} \omega_0 \frac{\zeta \Omega^2}{(1 - \Omega^2)^2 + (2\zeta^2)^2 \Omega^2}$$

$$W_a = \int_{\Omega_1}^{\Omega_2} P(\Omega) d\Omega = \int_{1-\Delta\Omega}^{1+\Delta\Omega} P(\Omega) d\Omega$$

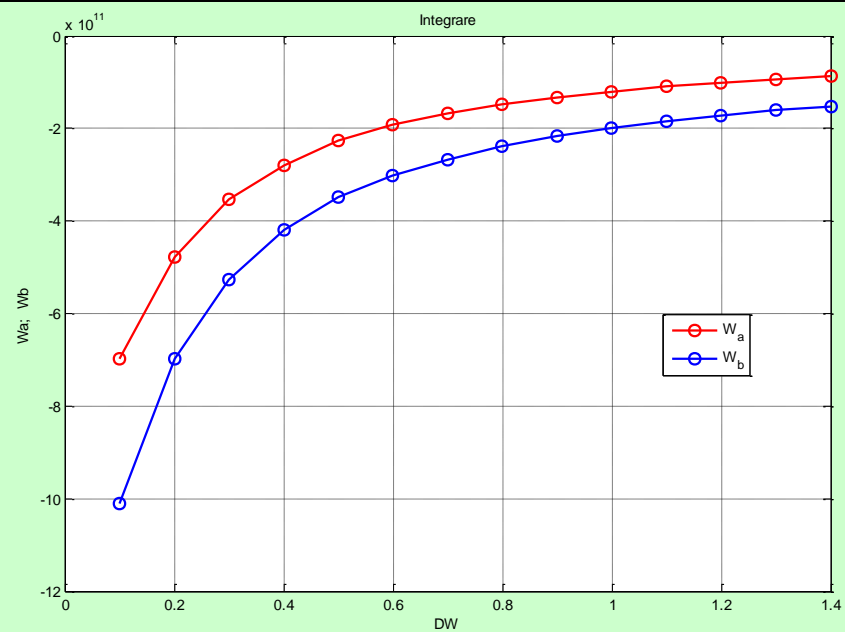
$\Delta\Omega = 0.1; 0.2; 0.3; 0.6; 1.0; 1.4;$

$$P(\Omega) = \frac{(m_0 r)^2 \omega_0^5 \zeta \Omega^4}{k \cdot [(1 - \Omega^2)^2 + (2\zeta^2)^2 \Omega^2]}$$

$$W_b = \int_{\Omega_1}^{\Omega_2} P(\Omega) d\Omega = \int_{1-\Delta\Omega}^{1+\Delta\Omega} P(\Omega) d\Omega$$

$\Delta\Omega = 0.1; 0.2; 0.3; 0.6; 1.0; 1.4;$

$\Delta\Omega = DW$; (pe desen)
 $F_0=50000$ N; $k=80000000$ N/m;
 $m=2000$ Kg; $\omega_0 =200$ rad/s
 $r=0.5$ m; $m_0=3$ Kg; $\zeta = 0.3$

$\zeta = [0.3; 0.225; 0.163; 0.105; 0.051]$

